

che Christen-
dat de be-
tot de enkele
delt gegeven
rapporteren,
of meer als
hebben aan-
roegere depu-
woordige pro-
weonterecht.
aten (Gronin-
om 2) ligt er
ische faculteit
kt art. 12 der
ukken wij het

iet betrekking
Theologische
ies Lectio-
leiding tot
emeen over
helijk ach-
gische Facul-
teebrenkt, met
Universiteit.

algemeen
enschelijk
e woorden op
egen zijn van
an, en dat ze
n 'algemeen
k achten' in
faculteit. Van
en de synode
zich nader op
en is dit niet
leze zaak nog

Temeer, om-
it wordt. Men
lijk genomen,
ijn, die nader
cties o.m. van
welijk nemen,
ng toonen voor
en vierde deel
tot den dienst
neerde kerken
t verband ge-
nog het feit,

reeniging voor
er op, dat in
ngen bepaalde
genomen zijn,
annenvereeni-
ijn. Wie heeft
ver ik weet,
ande toestand
it van oplei-
fische colleges,
de theologie,
ten verdienen
schen faculteit
it zou volgen,
in zake deze
logische facul-
der V.U. Ter
leraan toe, dat
deputaten
n is.

van het onder-
ten, in de lijn
n ook nog op
iaakt. We noe-

deputaten zich
noodig is voor
en art. 1 en 8
rt steevast de
ten terug, dat
opleiding
lers) van zulk
g aan de vak-
ing opgedragen
j niet, dat dit
vakken raakt
or wat Kampen
ropleiding
fficiël binnen
eologische
alleen hebben
bemoeten met
ijk dit aan de
rarische facul-
boek richten
ze omstig in. Het
ologie" valt te
e faculteit. De
lfeit als eerste-
vak. Ergo, aan
tentamen rege-
band-deputaten.
sologie gegeven
eerste jaar; en
er het toezicht
nderwijs in de
at in de logica
lles weer onder
n het kerkelijk
óók onder dit

toezicht. Zoo leven de kerken voor zichzelf uit de overtuiging, dat voor het belang der opleiding deze vakken noodig zijn en toezicht vorderen. Maar dan moet het onder het aspect der opleidingsbelangen ook de deputaten voor het verband met de V.U. aangaan.

2a. De bul, die aan de theologische studenten wordt uitgereikt na met goed gevolg afgelegd propaedeutisch examen, wordt te Amsterdam gesteld op naam van de litterarische faculteit. Deze faculteit („ordo philosophiae theoreticae et litterarum humaniorum“) verklaart, dat zij den candidaat heeft geëxamineerd en hem bevordert tot de colleges in een andere (di-mittere) faculteit, d.w.z. tot de theologische colleges („dimisit in scholas theologicas“). De onder-teekening geschiedt door den decaan en den ab-actis van de litterarische faculteit. Nu zullen we ons niet verliezen in een uiteenrafeling van de verschillende mogelijkheden, die hier zijn. Het geval laat zich denken, dat iemand een propaedeutisch examen had afgelegd, laat ik zeggen te Leiden, en zoowel te Kampen als te Amsterdam zou worden toegelaten tot de theologische lessen. Zulke uitzonderingsgevallen zouden dan afzonderlijk kunnen worden bestudeerd en geregeld. De algemeene regel echter is wel duidelijk: de litterarische faculteit doceert, tenteert en examineert in vakken, welke de kerken voor de opleiding hebben vastgesteld als onmisbaar, en welke ook volgens Dr A. Kuypers Encyclopaedie behooren tot het veld der theologie: men denke maar aan de archaeologie. Daarom gaat het de kerken wel degelijk aan, wat er gebeurt, voordat iemand na zijn eindexamen gymnasium en vóór zijn theologisch kandidaat-examen officieel wordt toegelaten tot de theologische colleges in engeren zin.

3a. Dit geldt te meer, omdat de regel, die aan de Vrije Universiteit gevolgd wordt, dat n.l. propaedeutisch onderwijs en examen van de theologische studenten buiten de theologische faculteit omgaan, door andere universiteiten niet is aangenomen. Ik heb b.v. hier voor me liggen drie bullen van een predikant, die te Leiden zoowel propaedeutisch, als kandidaat- en doctoraal-examen afgelegd heeft (resp. 1918, 1920, 1922). Alle drie bullen voeren den naam der theologische faculteit, deelen mee, dat ze uit de boeken van deze faculteit (ex libro Facultatis Theologicae in Academia Lugduno-Batava) een getuigschrift geven, en zijn alle drie geteekend door decaan en ab-actis der theologische faculteit. En wel is voor het verleen en verkrijgen van de bul van het propaedeutisch examen de hulp van professoren uit andere faculteiten noodig, maar het is toch de theologische faculteit, die bijgestaan door docenten uit andere faculteiten, het onderzoek (tentamens meegerekend) officieel noteert, beoordeelt, en het diploma uitreikt aan den geslaagde¹⁾. Te Amsterdam (V.U.) wordt men uit handen van de ééne faculteit in die der andere overgeleverd (di-mittere); te Leiden blijft men, waar men van den aanvang af was: in handen der theologische faculteit.

Ook te Groningen wordt het propaedeutisch examen afgenomen door de theologische faculteit, met behulp van den hoogleeraar uit een andere faculteit, die Hebreuwsch en Hebreuwsche antiquiteiten doceert. Het is weer deze theologische faculteit, welke het examen beoordeelt en den candidaat toelaat tot het volgende theologische examen. De onderteekening geschiedt ook weer door praeses en ab-actis der theologische faculteit²⁾. Van andere universiteiten heb ik thans geen gegevens bij de hand.

1. Om al deze redenen zou het goed zijn, indien de kerken, gelet ook op de pijnlijke historie, die we pas beleefd hebben, en die, jammer genoeg, nog niet ad acta gebracht is, zich nader over een en ander beraadden. Het komt ons wenschelijk voor:

1a. Alsnog uitspraak te doen inzake het meeningsverschil, hierboven gereleveerd, tusschen de Verband-deputaten en de theologische faculteit.

2a. Dat de naam der deputaten officieel gewijzigd wordt; thans zijn het deputaten tot oefening van het verband met de theologische faculteit der Vrije Universiteit; maar beter is het, den naam te veranderen in: deputaten tot oefening van het verband met de Vrije Universiteit.

3a. In art. 1 der Regeling, gelijk ook in art. 7 en 8, een redactie-wijziging aan te brengen, welke vastlegt, dat het onderwijs in alle vakken, welke gedoceerd worden aan degenen, die ingeschreven zijn als theologisch student en dus in die vakken, welke bestudeerd moeten worden om langs den weg der V.U. predikant te worden in de Gereformeerde Kerken, valt onder het toezicht der verband-deputaten, óók voor wat betreft zijn geschiktheid voor de opleiding tot den dienst des Woords; dit toezicht zou dus niet alleen gaan over het onderwijs der „hoogleeraren en andere docenten“, die „onder welken titel ook in de theologische faculteit“ doceren, doch over het onderwijs van allen, die, onder welken titel ook, of in welk faculteits-

1) Ex libro Facultatis Theologicae in Academia Lugduno Batava....

Ornatissimus..... Facultati Theologicae et Professori Linguae et Antiquitatis Hebraicae probavit se satisfecisse conditionibus, quas studiosus imponit Edictum Regium d. 27 m. Aprilis a. 1877 (No. 87) Art. 2 § 1, et admissus est ad studia Theologica.

Datum Lugduni Batavorum, d..... m..... a.....

(w. g.) H. Windisch, Facult. h. t. ab-Actis.

(w. g.) F. Piiper, Facult. h. t. Decanus.

2) examen subit in lingua Hebraica et Antiquitatibus Israeliticis coram Facultate Theologica, adscito Professore e Facultate Litterarum et Philosophiae, cui munus has disciplinas docendi incumbit, et progressus suos in his ita probavit, ut Facultas eum ad examen Candidati Theologiae admittendum esse censuit.

(w. g.) W. J. Aalders, Facult. Praeses.

(w. g.) J. Th. Ubbink, Facult. ab-Actis.

verband ook, medewerken aan de vorming van a.s. dienaren des Woords, voorzover het verplichtend is voor de a.s. predikanten.

g. Om alle misverstand af te snijden, merken we nog het volgende op:

1a. Wij bedoelen hiermede niet, dit toezicht voor alle docenten hetzelfde te doen zijn. Uitdrukkelijk verklaren we, niet te bedoelen, dat b.v. onderwijs in een klassieke taal, thans aan a.s. predikanten gegeven door een hoogleeraar, die niet behoort tot eene van de Gereformeerde Kerken in Nederland, uit confessionneel oogpunt bezwaar zou opleveren.

2a. Men zal ons, na alles wat den laatsten tijd in „De Reformatie“ geschreven is, niet beweren kunnen, dat wij onzerzijds niet het schrijven van deze artikelen bedoelden, eenigen engen band te willen leggen om Prof. Vollenhoven; want niet wij hebben tegen hem bedenkingen ingebracht: wij hebben juist bepaalde concrete bezwaren, tegen hem ingebracht door eigen collega's van de V.U., getoetst en afgewezen.

3a. De opmerkingen in dit ons slot-artikel hebben we reeds in het jaar 1936 willen maken, gelijk we ook reeds toen in een vergadering in deze richting gewezen hebben; doch wij hielden ze steeds terug, omdat het ons maar al te zeer bekend was, dat in de huidige situatie velen in een dergelijk initiatief een uiting zien van zekere animositeit in een ondersteld rivaliteitsconflict tusschen „Kampen“ en „Amsterdam“.

4a. De directe aanleiding tot deze artikelen lag uitsluitend in het feit, dat iemand eerst in een persoonlijk gesprek captie maakte op wat ons blad geschreven heeft over den gang van zaken in 1936 en later, hoewel we aanstonds op de zaak beloofden terug te zullen komen, zijn bezwaar herhaalde in een vergadering, die we onlangs bijwoonden. Blijkbaar woog het hem zwaar. Wij meenen thans te hebben aangetoond, dat in dezen voor eenig verwijt aan onze redactie geen reden bestond, en hopen, dat het initiatief, waartoe deze artikelen tenslotte de kerken hebben opgewekt, zal worden opgenomen gelijk het bedoeld is. Dit zou de thetische winst zijn uit de overigens minder thetische critiek, op dit punt tegen ons blad ingebracht. Wordt dit initiatief door de kerken genomen, dan zal het in de toekomst moeilijker zijn, geschillen, die in eerste instantie de V.U. zelf en in tweeder instantie de verband-deputaten aangaan, te brengen voor het kerkelijke forum³⁾.

K. S.

3) Reeds hebben we in ons eerste artikel erop gewezen, dat de praktijk, gelijk ze in den loop der jaren zich heeft ontwikkeld, wel eenigszins een anderen kant uitgegaan is dan aanvankelijk bedoeld was. Volledigheidshalve herinneren we, om in dezelfde richting te wijzen, ook nog aan de Acta der derde voorloopige Synode van Nederlandsche Gereformeerde Kerken te 's-Gravenhage 1891. Op deze synode is het eerste contract aanvaard, dat bij de vereeniging der beide Kerkengroepen in 1892 onveranderd is overgenomen en voorloopig van kracht verklaard (zie pag. 220 Acta Syn. 1908).

Deze regeling luidde als volgt (pag. 20—22 Acta Syn. 1891):

„De Nederlandsche Gereformeerde Kerken, in Voorloopige Synode samengekomen, en de directoren van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op gereformeerden grondslag, als zoodanig belast met het bestuur van de Vrije Universiteit te Amsterdam, in dezen handelend op advies van hare Curatoren en van hare Theologische Faculteit,

overwegende, dat de Ned. Geref. Kerken in eene Vrije Universiteit op gereformeerden grondslag de meest gewenschte inrichting hebben te erkennen voor de opleiding van hare aanstaande leeraren;

dat de Vereeniging voor Hooger Onderwijs blijkens art. 2 van hare statuten en art. 1 van de Instructie voor hen, die aan de door haar gestichte scholen onderwijs geven — (zie de bijlagen 1 en 2) — op den grondslag van de belijdenis der Geref. Kerken staat en met name van de Hoogleeraren in de Faculteit der H. Godgeleerdheid instemming met die belijdenis vordert;

dat verband tusschen de Theol. Faculteit en de Kerken naar den eisch der Gereformeerde beginselen, — wenschelijk, ja noodzakelijk is te achten;

zijn overeengekomen dit verband te doen plaats hebben op de volgende door onderteekening van beide partijen bekrachtigde voorwaarden:

Art. 1.

Bij de voorgenomen benoeming van Hoogleeraren in de Theologische Faculteit wordt door deze Faculteit vóór zij haar advies aan H.H. Curatoren geeft, het oordeel gevraagd van drie, door de Voorloopige Synode van Ned. Geref. kerken te benoemen Deputaten. Hebben dezen tegen het voorgenomen besluit geen bezwaar, dan gaat dit door. Bestaat daarentegen bij de meerderheid van Deputaten overwegend bezwaar en blijkt dit door overleg niet te kunnen worden weggewomen, dan wordt door Deputaten de zaak gebracht voor de Voorloopige Synode en blijft de uitvoering van het voorgenomen besluit tot de beslissing der Voorloopige Synode achterwege.

Art. 2.

Aan gemelde Deputaten wordt tevens opgedragen toezicht te houden op het onderwijs der Hoogleeraren. Met dat doel wordt hun jaarlijks in de maand Mei door de Theol. Faculteit het Concept gezonden van de voor de Theol. Faculteit bestemde colleges, ten einde gelegenheid te geven tot het maken van opmerkingen uit het oogpunt van de geschiktheid van dat onderwijs als opleiding voor den Dienst des Woords in de Ned. Geref. Kerken. Deputaten Synodi ad examina brengen de opmerkingen bij de peremptoire examina gemaakt ter kennis van Deputaten voor het verband met de Theol. Faculteit.

Art. 3.

Deputaten hebben voorts het recht om de colleges en examens in de Theol. Faculteit bij te wonen, terwijl bij onverhoopde ontdekking van afwijking van de gereformeerde belijdenis of van gebreken in het onderwijs, Deputaten al het mogelijke doen om eerst door onderhoud met den betrokken Hoogleeraar en daarna door zich te wenden tot H.H. Curatoren, en voorts ook, zoo mogelijk op andere wijze zonder openbaar gerucht te maken, tot wegneming van den misstand te geraken.

(Zie vervolg op blz. 284.)



God, Die ons gelooven doet!

Ons vrome-menschen-geloof krijgt telkens een geduchten schok, wanneer de Bijbel ons den discipelkring binnenvoert. Daar hebt gij nu weer die Thomas en zijn brutaal ongeloof!

Och ja, wij staan direct klaar om te zeggen, dat het ongeloof van Thomas best te begrijpen is. De kerk moest meer in die geestelijke moeilijkheden van de menschen inkomen, weet u! Je moet toonen dat je ze verstaat en zo lang met ze praten, dat zij met hun wijze hoofden knikken en zeggen: na deze uw commentaren gehoord te hebben wil ik mij in den Bijbel schikken. Wel ja, aai den zondaar vooral een beetje! Mijnheer Thomas! in de kerk zult u zich wel niet thuis gevoelen en voor een evangelisatie-samenkomst is u veel te ontwikkeld, maar misschien wilt u eens een lezing bijwonen? Jongheer Thomas! u behoeft niet op de gewone catechisatie, waar een schippersjongen zit en een kruideniersbediende, de jongelingsvereeniging is natuurlijk niets voor u met uw vele vragen, maar wij willen voor u wel een aparte catechisatie houden, ook moogt u uw dominee zelf uitzoeken naar uw smaak.

Ja, wij hebben tegenwoordig veel tact om met Thomassen om te gaan! Wij begrijpen eigenlijk niet goed, waarom de Heiland dien serieuze discipel niet wat anders heeft aangepakt. Zoo in dezen trant: Thomas. Ik begrijp best dat u bezwaren heeft tegen Mijn opstanding. Maar Ik kan het u toch heel goed verklaren, dat het mogelijk is om uit de dooden op te staan! Maar de Heiland heeft heel anders gedaan. Hij heeft Zijn gezaghebbend Woord gesproken: Wees niet ongeloovig, maar geloovig!

Nog in anderen zin wijkt deze uitspraak van Jezus sterk af van onze praktijk. Ik ontmoet wel eens geloovigen, die wel de trap van den preekstoel zouden willen opvliegen en met donderende stem uitroepen: Zóó, gelooven jullie allemaal? Wat zijn jullie oppervlakkig! Laat mij maar eerst vele blijken van een krachtige bekeering bij jullie zien en laat ons dan eens praten over de zaak of jullie grond hebt om te mogen gelooven!

Maar tegen Thomas zouden die broeders erg vriendelijk zijn. Ja, Tobber! zouden zij zeggen, dat is mooi van je, dat je de dingen ernstig opneemt. Gelukkig dat je al zoover bent. Je moet nóg een beetje dieper de put in en dan krijg ik wel een spiertje hoop voor je!

DE ONGELOOVIGE THOMAS is uit de preeken en meditaties radicaal verdwenen. Wij beschouwen hem met een medelijdend lachje als een creatuur van een tijd, die nog geen steek wist van psychologie.

Tegenwoordig spreken wij van THOMAS DE PESSIMIST! Wij hebben hem zijn rechten gegeven in de gemeente, wij geven aan den Thomas in ons hart zijn rechten. Want het is toch eigenlijk veel waardiger een pessimist te zijn en zijn vragen te hebben, dan zoo'n doodgewone tollenaar en zondaar te zijn, die denkt dat het al goed is wanneer hij maar bij den Heiland is. O, wij zijn zoo bang voor het evangelie! Zoo verschrikkelijk bang! Dat bederft het volk! sprak de Farizeër! Dat maakt zorgeloze en goddelooze menschen! zegt de Roomsche! Dat kweekt historisch-geloovigen! luidt onze taal. En voor DE goddeloosheid: God niet te gelooven, zijn onze oogen gesloten. Maar de Heiland spreekt ook tot óns Zijn Woord: Weest niet ongeloovig, maar geloovig! Dat is niet een soort van zedekundige raadgeving, neen, de Heere DOET Thomas gelooven! Zijn woorden deelen het geloof mede en wekken het geloof op! O, óns evangelie van den goeden raad, die overwinning van Arminius! wat heeft het weinig te maken met HET evangelie van den gevenden Christus! Nu KAN Thomas gelooven, nu breekt het geloof bij hem heerlijker door dan bij een van de anderen. Niet omdat hij een dieper natuur was — schei toch uit met die praatjes! — maar omdat de Heere zoo goed was en zoo mild!

MIJN Heere en MIJN God! Ho, Thomas, ho! ho! Dat MIJN moet je er af laten. God zonder voornaamwoord en Heer met het lidwoord DE, dat mag! Maar Thomas ziet niet meer op zijn geloofskracht — dat was juist zijn fout geweest — maar hij ziet op Jezus alleen! Dat is altijd weer onze fout, dat wij het geloof niet verwachten van een daad van den Heere, maar van een kracht in onze ziel. Maar Jezus snooert al die tegensprekers den mond en Hij spreekt: Wees niet ongeloovig, maar geloovig. Gij MOOGT en daarom: gij MOET. Er is grond om te gelooven:

Die grond is 't eindeloos erbarmen,
Dat al ons denken overtreft
Van Hem, Die in Zijn Vader-armen,
Ons, arme zondaars, tot Zich heft.

N. B.